

LangLab – živi laboratorij za jezikovne inovacije

Laboratorij za jezikovne in družbene inovacije je nova enota Znanstveno-raziskovalnega središča (ZRS) Koper. Kot »delavnica« raziskovalnega dela na področju učenja in poučevanja jezikov bo razvijal nove metodologije, preizkušal inovativne pristope s sodobnimi orodji ter povezoval, implementiral in vplival na obstoj in rabo jezikov. Kot referenčna raziskovalna enota se bo povezoval s sorodnimi laboratoriji in centri, ki razvijajo mehanizme trajnostne jezikovne politike ter uveljavljajo obstoj in razvoj večjezičnosti in medkulturnosti v izobraževanju in raziskovanju.

Raziskovanje jezikoslovnih in kulturnih študij na ZRS Koper se v zadnjih dvajsetih letih delovanja osredotoča na etnično in jezikovno raznolikost ter družbeni pomen jezikov in kultur v stiku med slovenskim in romanskim svetom. Za to območje so značilni zgodovinska večjezičnost, demokratsko družbeno upravljanje, strpno sobivanje etnij ter občutljivost večinskega naroda do jezikovne in kulturne različnosti prebivalstva. Slovenski Mediteran je geostateški družbeni laboratorij, ki raziskovalcem ponuja izize, od jezikoslovja do družbenih ved, od temeljnih raziskav do aplikativnega preučevanja neposrednega dogajanja v praksi.

Politike, ki so doslej upravljale to skupnost, se soočajo z novimi ekonomskimi in političnimi danostmi ter novimi družbenimi in kulturnimi zmesti. Zato je nujno jezikovne politike posodobiti tako, da temeljijo na aktualnih raziskavah, ki so osnova za spremenjene odnose z lokalnimi jezikovnimi skupnostmi, zlasti z italijansko narodno skupnostjo, ter na učinkovitih metodah vključevanja novih etničnih skupin oblikovati modele sobivanja in medsebojnega učinkovanja.

V okviru jezikovnih delovnic za osnovne šole otroci spoznavajo izraze, ki so povezani z morjem in ribiško dediščino. FOTO: Arhiv LangLab ZRS Koper

Odziv na potrebe znanstvenega raziskovanja

Laboratorij za jezikovne in družbene inovacije (LangLab ZRS) je nova enota ZRS Koper, ustanovljena kot odziv na potrebe znanstvenega raziskovanja pri prenosu dosežkov na področju jezikoslovja in družbenega jezikoslovja v pedagoško in družbeno prakso. Kot platforma za raznovrstno didaktično eksperimentiranje se bo odzival na nove družbene razmere, ki jih zaznamuje vse večja in raznolika prisotnost starih (narodnih in jezikovnih manjšin) ter novih etničnih skupnosti na območju delovanja ZRS Koper. Ime »laboratorij« ustrezno ponazarja delovno okolje, orodja in metodologije, ki omogočajo sodelovanje raziskovalnih timov z zunanjimi deležniki in uporabniki raziskovalnih dosežkov za uspešen prenos znanja.

Vzpostavitev LangLaba kot platforme za izvajanje participativne raziskovalne prakse in soustvarjanje znanja pomeni večjo usmerjenost in je pripravljena delovati v luči sonaravnega razvoja. Zasnova znanstvenega raziskovanja, pri katerem neprofesionalni raziskovalci sodelujejo na različne načine, z različnimi pristopi in v različnih kontekstih, pomeni tudi aktivno razvijanje poslanstva občanske znanosti.

LangLab ZRS bo zasledoval te cilje kot »delavnica« raziskovalnega dela, kjer se razvijajo nove metodologije, preiskujejo inovativni pristopi in uporabljajo sodobna orodja. V njem bodo raziskovalci odpirali nova vprašanja in oblikovali hipoteze, povezane z jezikoslovnimi študijami, s poudarkom na povezovanju, implementaciji in posledičnem učinkovanju na širšo družbo. Ta bo v dejavnosti laboratorija aktivno vključena in tako sooblikovala raziskovalni

kontekst. Kot referenčna raziskovalna enota se bo LangLab povezoval s sorodnimi laboratoriji in centri, ki razvijajo mehanizme trajnostne jezikovne politike ter uveljavljajo obstoj in razvoj večjezičnosti in medkulturnosti v izobraževanju in raziskovanju v drugih družbenih okoljih Slovenije, sosednjih držav in po svetu.

Trajno sobivanje obmejnih, sosedskih in tujih jezikov

V dialogu z zunanjimi strokovnjaki za večjezičnost in medkulturnost bo LangLab vzpostavil mreže za trajno sobivanje obmejnih, sosedskih in tujih jezikov. Spodbujal bo partnerstva študentov, temelječa na kritičnem razmisleku mladih, vabil k sodelovanju univerze in mednarodna združenja ter sooblikoval raziskovalne šole. Eden od dolgo-

ročnih ciljev LangLaba je z izobraževalnimi ustanovami znova premisliti in vzpostaviti odnos, ki omogoča trajno in poglobljeno sodelovanje, krepi zaupanje ter spodbuja ustvarjalno pozitivno kontaminacijo med raziskovalnim in pedagoškim okoljem.

V laboratorijem okolju se novi enoti ponujajo tudi možnosti, ki jih prinašata informacijska tehnologija in digitalni pristop ob hkratnem ohranjanju analognih oblik delovanja. Uvajanje novih pristopov, strategij in tehnik jezikovne ter digitalne didaktike po načelu bližine med jeziki, kulturami in življenjskimi slogi v kontaktnih prostorih pomeni tudi uvajanje najbolj naravnega pristopa k utrjevanju jezikovne različnosti in kulturne komplementarnosti (pedagogska bližina). S primernimi metodami in orodji bo LangLab raziskoval razsežnosti kognitivnega jezikoslovja v večjezičnih okoljih kot odziv na sodobne družbene, politične in jezikovne trende. Posebna pozornost bo namenjena vključevanju posameznikov s priseljenškim ozadjem v slovensko jezikovno okolje tudi z upoštevanjem specifič stika nesrodnih jezikov in oddaljenih kultur, kar je pomemben prispevek k razumevanju izizov dolgožive družbe in medgeneracijskih odnosov. Preučevanje in spodbujanje jezikovne integracije ter enakopravnosti poudarjata nujnost praks, v katerih jezik ne deluje kot ovira, temveč kot sredstvo sodelovanja v različnih vidikih življenja.

Začetni raziskovalni tim bo na podlagi predhodnih raziskav in doseženih rezultatov ter ob podpori zunanjih sodelavcev vzpostavil odprt prostor za empirično delovanje vseh, ki jih ustvarjalnost in znanje vodita k oblikovanju novih pristopov k trajnostni jezikovni politiki ter njenemu vplivu na družbeno in osebnostno življenje v prihodnosti.

DR. LUCIJA COK

za raziskovalni tim LangLab ZRS Koper

CONTATTI

Prispevek je nastal v okviru projekta Krepitev (soci) konstruktivističnega pristopa pri poučevanju in učenju tujih jezikov v osnovnih šolah slovenskih obmejnih regij (J6-1132), ki ga vodi dr. Irena Miroš Cavelin. Finančno ga je podprla Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije (ARIS).